

Zpráva ze zahraniční služební cesty

Místo: Slovenská republika, Slovenská národná knižnica v Martine

Termín cesty: 3. – 6. 11. 2009

Účel cesty: odborný seminář a workshop „Odkaz na pergamene“

Účastníci cesty: Ing. Benjamin Bartl, Mgr. Libuše Holakovská, Roman Straka

Zprávu podávají: Ing. Benjamin Bartl, Mgr. Libuše Holakovská, Roman Straka

Datum vyhotovení: 25.11. 2009

Podpis ředitelky archivu : **PhDr. Eva Drašarová, CSc.**

Část všeobecná:

Cesta byla zahájena 3. 11. 2009 v 15.09 hod. Do Martina jsme cestovali vlakem. Příjezd do cílové stanice byl ve 21.20. Ubytování bylo zajištěno v penzionu Čierna paní, Kuzmányho 24, Martin. Odborný seminář se konal ve dnech 4. - 5. 11. 2009. Semináře se zúčastnili B. Bartl, L. Holakovská, R. Straka. Odborného workshopu se zúčastnili B. Bartl, L. Holakovská. R. Straka odjel 5. 11. ve 14.50, do Prahy se vrátil ve 20.45. B. Bartl a L. Holakovská ukončili služební cestu 6. 11. a odjeli vlakem také ve 14.50. Během cesty nás nepotkaly žádné organizační potíže.

Část odborná:

Účelem cesty byla účast na odborném semináři a workshopu na téma „Odkaz na pergamene“, který se konal ve Slovenské národní knihnici v Martine (SNK).

Seminář byl zahájen 4. 11. v 9.00 hod v konferenčním sále SNK. Jeho hlavním cílem bylo seznámit účastníky semináře s výsledky projektu „Prieskum, konzervovanie a kultúrno – historické zhodnotenie pergamenových dokumentov v SNK“. Tento projekt byl zahájen v roce 2007. Finančně ho podpořila Agentura pro podporu vědy a výzkumu, SK. Na řešení tohoto projektu spolupracovali restaurátoři, chemici, historici i odborníci z dalších oborů.

Ing. Alena Maková a PhDr. Lubomír Jankovič, PhD. zhodnotili ve své úvodní přednášce uplynulé tři roky trvání projektu. Nastínili průběh prací, sledované cíle i dosažené výsledky. Práce na projektu byla rozdělena do tří etap. V průběhu jednotlivých etap byl proveden základní průzkum fyzického stavu pergamenových dokumentů a celkový materiálový průzkum. Dále byly pergamenové dokumenty zkoumány z hlediska historického, paleografického, muzikologického a kunsthistorického. Dokumenty byly restaurovány, konzervovány, digitalizovány a byla provedena virtuální rekonstrukce. Výsledkem je moderní interdisciplinární zpracování všech pergamenových dokumentů uložených v SNK.

Následovaly přednášky, které se týkaly jednotlivých dílčích úkolů. Např. Mgr. Eva Veselovská hovořila o hudebně paleografických specifikách středověkých notovaných rukopisů, Doc. PhDr. Juraj Šedivý velmi zajímavě rozebral písmo některých fragmentů, PhDr. Lubomír Jankovič, PhD. zhodnotil umělecko-historickou stránku pergamenových kodexů a listin.

První den semináře byl slavnostně zakončen vernisáží výstavy „Odkaz na pergamene“, kterou pořádá SNK v prostorech Slovenského národního literárního múzea. Návštěvník výstavy je zde názorně seznámen s historií výroby pergamenu včetně tradičně používaných nástrojů. Pergamenové dokumenty uložené v SNK jsou zde prezentovány prostřednictvím velmi zdařilých faksimilií.

Druhý den semináře byl věnován především materiálovému průzkumu pergamenových dokumentů, výrobě pergamenu a uložení pergamenových dokumentů. Bca. Radomír Slovík hovořil o historické výrobě pergamenu, Ing. Magda Součková o mikroskopických metodách stanovení stupně poškození pergamenu, Ing. Jana Želinská o analýze použitých pigmentů, Mgr. Lucia Krakova o studiu mikroorganismů kontaminujících pergamen a o identifikaci živočišného původu pergamenů pomocí DNA. Kolega Ing. Benjamin Bartl seznámil posluchače s ukládáním listin v Národním archivu v Praze. Chemici

a restaurátoři SNK Ing. Alena Maková a Ing. Ivan Kuka podrobněji popsali použité testovací metody a zmínili i možnosti použití hydrolyzovaného kolagenu při konzervaci pergamenu.

Teoretická část byla poslední den završena praktickým workshopem, který byl zaměřen na seznámení s databázovou aplikací na zpracování pergamenových dokumentů a na metody průzkumu pergamenu. Zúčastnění si mohli osobně vyzkoušet přítomnost Fe^{2+} iontů u železagalových inkoustů, změřit kolorimetrické vlastnosti pergamenu, průhlednost pergamenu a pod mikroskopem identifikovat druh zvířete, ze kterého byl pergamen vyroben.

Závěr:

Přínosem naší služební cesty byla možnost seznámit se podrobně s prací slovenských kolegů a možnost s nimi konzultovat společné téma.

Získané písemné materiály:

Ján Figel': Dozrievanie pre Europu, Agentúra MPC Žilina 2005 – kniha byla věnována do knihovny Národního archivu

Odkaz na pergamene, SNK v Martine 2009 - informační materiál, zůstává v příruční knihovně 10. odd